

Bazilika svatého Vavřince a svatě Zdislavy

Otec Štěpán Maria Martin Filip je dominikán, který se pohybuje mezi dvěma místy. Jedním z nich je prestižní římská univerzita zvaná Angelicum, kde působí jako vyučující, a druhým je farnost v Jablonném v Podještědí. Zeptali jsme se ho na jeho životní příběh.

Milý otče Štěpáne, jak jste se stal křesťanem?

Spolu se svým mladším bratrem jsme byli na přání naší prababičky pokřtěni v poměrně malém věku. Ona byla v naší rodině asi poslední, kdo živě praktikoval víru. Ale ani já, ani můj bratr jsme v té víře nebyli vychováni. Částečně jsem se obrátil na gymnázium, když jsem připravoval do výtvarné výchovy referát o barokním umění, a to barokní umění je spojené s církví, takže mě to přitáhlo zpět. Pak ještě chvíli trvalo, než jsem se rozhodl jít poprvé ke svatě zpovědi. To se povedlo na Velký pátek v roce

1982. Ještě předtím mě hodně oslovila kniha americké křesťanské spisovatelky Flannery O'Connor. Já jsem už během tohoto období začal číst různé katolické autory, našel jsem i tuto spisovatelku, tehdy to bylo ještě ve slovenštině. Ty její povídky byly hodně hrůzostrašné, ale já jsem pak po přečtení ležel večer na posteli a říkal jsem si: Už je čas jít ke svatě zpovědi. I když ty povídky navenek nepůsobily vůbec zbožně, přesto mě to ovlivnilo.

V roce 1982, poté, co jsem se poprvé vyzpovídal v minoritském kostele v Brně, jsem šel na velkopáteční obřady do bývalého dominikánského kostela svatého Michala v Brně. Po skončení obřadů vyšel ze zpovědnice otec Metoděj Habáň, který byl oblečen v dominikánském hábitu, včetně černé kapy. Já jsem na něho s velkým obdivem hleděl a oslovil mě takový veliký pokoj, který z něho vyzařoval. Dá se říci, že ta zpověď

byla určité dovršení předchozího procesu a zároveň to byl začátek něčeho nového.

Takže takhle jste se dostal do dominikánského řádu?

Nejdříve jsem byl dva roky na vojně a po návratu jsem začal studovat archivnictví na brněnské univerzitě. Skrze nějaké známé jsem se dověděl, že u nás v podzemí funguje dominikánský řád. V roce 1985 jsem tajně vstoupil do Třetího řádu svatého Dominika. Po určitém hledání a přemýšlení jsem se o tři roky později stal dominikánským novicem. To, co mě asi nejvíc oslovilo, bylo právě spojení modlitby a studia.

Co je posláním dominikánského řádu?

Asi nejlépe to vyjadřuje už samotný oficiální název Řád bratří kazatelů. Je to řád, který se věnuje kázání v různých formách,

Papežská univerzita sv. T. Akvinského, zvaná též Angelicum

P. PhDr. ThLic. Štěpán Maria Martin FILIP, Th.D., OP. Vysvěcen na kněze. 24. června 1995.

Oblíbený citát: Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic. (Jan 15, 5)
Oblíbená kniha: Snažím se mít oblíbené Písmo svatě. Také mám rád Sumu svatého Tomáše, případně některá jeho další díla. Z dalších autorů se mi líbí blahoslavený Columba Marmion. Velice mám také rád Cestu od sv. Josemaría Escrivá.

at' je to klasické kázání při mši svatě nebo jiné způsoby. K tomu patří i kázání formou vyučování na školách. Na to také připravuji některé základní prvky řádu, jak se to uvádí v řádových konstitucích. Jedná se o společnou i osobní modlitbu, studium a společný život v klášteře. V tom nám také pomáhají tzv. mnišské observance, jako je zachovávaní mlčení v určitých místech, nošení hábitu a podobně.

Do řádu jste vstoupil ještě před revolucí. Co se pro vás potom změnilo?

No, změnilo se toho hodně, protože před revolucí jsem oficiálně, nebo spíše navenek, pracoval v knihovně. Jednou měsíčně jsem zajížděl do Perné u Mikulova, kde byl náš novicmistr dominikán otec Augustin

farářem. Tam jsme mívali víkendová setkání jednou měsíčně a k tomu jsme se setkávali také o prázdninách na duchovních cvičeních. V létě 1989 jsem strávil jeden týden v noviciátě v polské Poznani, kde byla mnohem větší svoboda. Po revoluci se to samozřejmě změnilo. Ukončil jsem svou práci v knihovně a nejprve jsme společně bydleli na faře v Perné u Mikulova. Potom jsme se odstěhovali do kláštera v Olomouci, kde už jsme se snažili žít normálním řeholním životem. Předtím to byla jenom občasná setkávání, nyní se to stalo něčím trvalým.

Vy učíte na prestižní papežské univerzitě Angelicum. Jak jste se tam dostal?

Po kněžském svěcení jsem nejprve dělal licenciát (teologický akademický titul) z teologie na našem dominikánském učilišti v Boloni. Po dosažení licenciátu jsem začal studovat doktorát právě na univerzitě Angelicum v Římě. Neboli oficiálně řečeno na Papežské univerzitě svatého Tomáše Akvinského. Byl jsem tam pouze rok, pak jsem začal působit v české provincii, učil jsem atd.

Ve svatyni Madonny dell'Archetto v Římě

V roce 2009 jsem byl v Římě a navštívil jsem také Angelicum. Když jsem tam byl, najednou mě zasáhla taková touha, že bych tam chtěl učit, a tak jsem se za to začal modlit. Asi po dvou letech se mi ozvali z univerzity, jestli bych tam nechtěl učit, což jsem rád přijal. Takže od roku 2011 během zimního semestru učím vždycky na Angeliku v Římě.

Jste jako dominikán šťastný?

Ano, jsem šťastný. Mám samozřejmě svá lidská omezení a nedostatky, které se v mém životě projevují, ale myslím si a jsem přesvědčen, že jsem byl Pánem Bohem povolán stát se dominikánem. A vždycky je dobré jít cestou Božího povolání.

Děkujeme za rozhovor, ptal se Zbyněk Pavienský

VELVYSLANEC

Byl to klidný tichý starý pán v černé klerice. Jen podle prstenu se dalo poznat, že je to biskup. Moc nemluvil, spíš naslouchal, většinu času trávil v modlitbě v kapli domu.

Setkali jsme před lety v Castel Gandolfo. Byl srpen a kněží prchali z rozpáleného Říma do vil v kopcích nedaleko města, kde pod vzrostlými piniemi povíval větřík od moře a kde se dalo dýchat, pracovat a odpočívat. V jednom takovém domě nás trávil zhruba deset kněží část léta. Studenti i pracující v římské kurii, kněží i preláti, mladí i staří, kněží ze všech částí světa. Každý den po obědě jsme měli krátkou besedu, kdy se

povídalo, co kdo dělá, co je nového ve světě a co v kurii...

Jednou na něj přišla řada, aby vyprávěl něco ze svého života. Byl Španěl, pocházel odkudsi z Andalusie a většinu života pracoval v diplomatických službách Svatého stolce. Během své dlouhé kariéry sloužil v mnoha zemích Afriky, Ameriky i Evropy. Na stará kolena žije v Římě.

Z mnoha zážitků vzpomínal, když jako sekretář nunciatury připravoval v roce 1979 první návštěvu papeže – Jana Pavla II. – v Mexiku. Až do nové (v roce 2000), platila v Mexiku (převážně katolické zemi) stará, proticírkevní a zednářská ústava, jejíž součástí byl zákaz náboženských symbolů na veřejnosti,

a tedy i chození v kněžském oblečení. Objevit se v klerice znamenalo pokutu nebo vězení (naštěstí už ne zastřelení). Jak ale vyřešit příjezd papeže, který bude v klerice? Papeže zavítit nemůžeme, protože to je hlavní suverénní státu. Dát mu pokutu nejde, ale pro pořádek udělena být musí... Protože Mexičané jsou vynalézaví, nakonec našli šalamounské řešení: pokutu „za papeže v klerice“ zaplatila manželka prezidenta, dobrá to katolička, a považovala to za čest. A tak můžeme vidět na fotografiích, jak z letadla vystupuje usmívající se papež v bílé klerice, jak pokleká a líbá mexickou zemi...

Když jsem se zeptal, proč si zvolil za místo, kde tráví důchod, Řím, s jemným úsměvem odpověděl, že rodina ho zná v posledním půl století jen z pravidelných několika-denních návštěv jednou za dva roky a většinu přátel, se kterými prožil život, má rozseto po celém světě. Nakonec alespoň do Říma někdo z nich jednou za čas třeba zajede. Hleděl jsem na toho starého muže s velkou úctou. Svůj život strávil službou Církvi a nakonec žije v pozapomnění v nějakém bytě v Římě, kde ho jednou za čas možná někdo navštíví. Říkal jsem si: vzdal se i domova.

Když jsem ho pak odpoledne viděl v kapli, jak klečí a modlí se, uvědomil jsem si, že tento člověk (kněz a biskup), protože miluje Krista, má Církev za Matku a je doma všude tam, kde je svatostánek. Prostě katolík.

*Maria, Matko Církve, oroduj za nás!
otec Marek Miškovský*

Foto: iamio, Michal - Adobe stock; Archiv P. Štěpána Maria Filipa